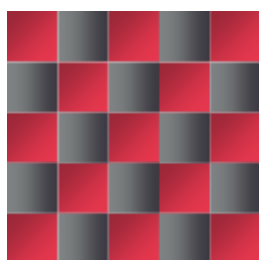

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku - Strategia Przyspieszenia 2030+

Sprawozdanie z przebiegu i wyników
konsultacji społecznych projektu
Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego
do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

STRATEGIA
PRZYSPIESZENIA 2030+
Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Spis treści

Wprowadzenie	3
Formy i przebieg konsultacji społecznych.....	4
Bezpośrednie formy konsultacji	4
Pośrednie formy konsultacji.....	6
Ogólna charakterystyka uwag i opinii z konsultacji społecznych.....	9
Sposób uwzględnienia wyników konsultacji w projekcie Strategii rozwoju województwa	11
Załączniki	11

Wprowadzenie

Niniejsze sprawozdanie prezentuje przebieg procesu konsultacji społecznych najważniejszego dokumentu w regionie, jakim jest strategia rozwoju województwa, a także zgłoszone w tym procesie uwagi, wnioski i opinie oraz sposób ich rozstrzygnięcia wraz z uzasadnieniem.

Projekt *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030 – Strategia Przyspieszenia 2030+* (dalej: projekt *Strategii*), po przyjęciu jej przez Zarząd Województwa uchwałą nr 27/1168/20 w dniu 15 lipca 2020 r., został zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 i 2020 oraz z 2020 r. poz. 1378) skierowany do konsultacji społecznych.

Procedurę konsultacji projektu strategii określa artykuł 6 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r. poz. 1295 i 2020 oraz z 2020 r. poz. 1378.). Po pierwsze wskazuje on z jakimi podmiotami konsultuje się projekt strategii: *„Projekt strategii rozwoju województwa podlega konsultacjom w szczególności z: jednostkami samorządu terytorialnego z obszaru tego województwa i ich związkami, partnerami społecznymi i gospodarczymi, właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego”*. Po drugie – wskazuje w jaki sposób powiadamia się o rozpoczęciu konsultacji: *„Podmiot opracowujący projekt koncepcji rozwoju kraju, projekt strategii rozwoju oraz projekt polityki publicznej ogłasza na swojej stronie internetowej oraz może ogłaszać w prasie odpowiednio o zasięgu krajowym, regionalnym lub lokalnym, informację o konsultacjach, terminie i sposobie przekazywania uwag do projektu oraz terminie i miejscu spotkań konsultacyjnych. Ogłoszenie w prasie zawiera dodatkowo informację o adresie strony internetowej, na której zamieszczono projekt”*. Po trzecie – określa czas trwania konsultacji: *„Opinię o projekcie przekazuje się podmiotowi opracowującemu projekt w sposób określony w ogłoszeniu, w terminie określonym przez ten podmiot, nie krótszym niż 35 dni od dnia ogłoszenia na stronie internetowej informacji, o której mowa w ust. 4. Nieprzekazanie opinii w terminie oznacza rezygnację z jej przedstawienia.”* Po czwarte – określa sposób postępowania z uwagami i wnioskami, które zostały zgłoszone w trakcie konsultacji: *„W terminie 30 dni od upływu terminu, o którym mowa w ust. 5, podmiot opracowujący projekt przygotowuje sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji, zawierające w szczególności ustosunkowanie się do zgłoszonych uwag wraz z uzasadnieniem, i zamieszcza je na swojej stronie internetowej”*.

Konsultacje społeczne projektu *Strategii* trwały łącznie 39 dni (od 27 lipca – do 3 września 2020 r.). Do udziału w tym procesie zaproszono szerokie grono osób oraz instytucji, a w szczególności przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, partnerów społecznych i gospodarczych (w tym m.in.: organizacje pracodawców i organizacje związkowe, samorząd gospodarczy i zawodowy, izby gospodarcze, organizacje pozarządowe oraz Radę Działalności Pożytku Publicznego, Wojewódzką Radę ds. Polityki Senioralnej, Sejmik Organizacji Pozarządowych Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Wojewódzką Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych, Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy, Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy, PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.), radnych województwa, członków Społeczno-Gospodarczej Rady ds. Modernizacji Regionu oraz Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej, administrację rządową, województwa ościenne, szkoły wyższe i jednostki naukowo-badawcze, Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz mieszkańców województwa. Ponadto zgodnie z wymogiem, wynikającym z ustaw szczegółowych zwrócono się o zaopiniowanie projektu *Strategii* przez: Kujawsko-Pomorską Wojewódzką Radę Dialogu Społecznego, Radę Działalności Pożytku Publicznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Bydgoszczy.

Ogłoszenie Zarządu Województwa zapraszające do udziału w konsultacjach społecznych zostało zamieszczone w prasie o zasięgu regionalnym (Gazeta Pomorska, Express Bydgoski i Nowości Dziennik Toruński), na stronach internetowych: www.kujawsko-pomorskie.pl (w zakładce: Rozwój regionalny/Planowanie strategiczne i przestrzenne/Konsultacje projektu Strategii 2030) oraz www.bip.kujawsko-pomorskie.pl (w zakładce: Planowanie Strategiczne/Strategia 2030 – projekt/Konsultacje projektu Strategii 2030), a także wywieszono na tablicach ogłoszeń Urzędu

Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu oraz przedstawicielstw w Bydgoszczy, Grudziądzu, Inowrocławiu i Włocławku.

W ramach konsultacji istniała możliwość zapoznania się z projektem *Strategii*, który wraz z formularzem zgłaszania uwag, wniosków i opinii został zamieszczony na ww. stronach internetowych, a także był wyłożony do wglądu w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego przy Placu Teatralnym 2 w Toruniu, w Departamencie Planowania Strategicznego i Rozwoju Gospodarczego.

Formy i przebieg konsultacji społecznych

Proces konsultacji był prowadzony w taki sposób, aby wszyscy zainteresowani mieli możliwość zgłoszenia swojej uwagi, wniosku czy opinii do przedmiotowego dokumentu. Prowadzony był on w dwóch poniżej opisanych formach: bezpośredniej (konferencja otwierająca i spotkania konsultacyjne) oraz pośredniej (uwagi przesyłane e-mailem lub pismem). Podkreślić należy, że zadbano także o możliwie szerokie i skuteczne upowszechnienie wiedzy o procesie konsultacji – na stronie internetowej województwa kujawsko-pomorskiego kilkakrotnie pojawiały się artykuły przypominające o trwających konsultacjach i wskazujące terminy kolejnych spotkań, podczas niektórych spotkań konsultacyjnych obecne były lokalne i regionalne media, które zamieszczały informacje relacjonujące przebieg procesu; kilkakrotnie w serwisach informacyjnych radiowych i telewizyjnych pojawiały się wypowiedzi organizatorów i/lub uczestników spotkań konsultacyjnych. Z pewnością więc wszyscy mieszkańcy oraz wszystkie podmioty nawet tylko pobieżnie zainteresowani regionalnymi mediami, mieli możliwość pozyskania wiedzy o trwających konsultacjach.

Podkreślić należy, że z powodu panującej na świecie epidemii wirusa SARS-coV-2, proces konsultacji dostosowano do wymogów wynikających i z zaleceń służb sanitarnych i nieregulowanych formalnie, ale wynikających z przeczności. Ze względu na konieczność zachowania dystansu społecznego, a więc ograniczenia w maksymalnej liczbie uczestników spotkań, zwiększono pierwotnie zaplanowaną liczbę spotkań - odbywały się one przy ograniczonej, ściśle określonej liczbie osób, z zachowaniem wymogów sanitarnych oraz rejestracją danych kontaktowych uczestników. Pomimo ograniczeń, podkreślić należy, iż odbyły się wszystkie zaplanowane w procesie konsultacji spotkania bezpośrednie.

Bezpośrednie formy konsultacji

Konsultacje projektu *Strategii* zostały uroczystie rozpoczęte konferencją inauguracyjną, która odbyła się w dniu 28 lipca 2020 r. w Sali Wielkiej Dworu Artusa w Toruniu. Podczas spotkania, w którym uczestniczyło łącznie 130 osób, zaprezentowany został projekt *Strategii*. Spotkanie zakończyło się dyskusją.

W ramach bezpośrednich form konsultacji, poza konferencją otwierającą, przeprowadzonych zostało 13 spotkań konsultacyjnych. Łącznie w spotkaniach tych uczestniczyły 362 osoby, reprezentujące praktycznie wszystkie środowiska zaangażowane w rozwój województwa, w tym w szczególności licznie reprezentowane były takie grupy, jak: administracja samorządowa i rządowa, organizacje społeczne, podmioty gospodarcze, instytucje otoczenia biznesu, środowisko naukowe, związki zawodowe, parlamentarzyści oraz radni województwa.

Spośród zorganizowanych w dniach 12 sierpnia – 3 września 2020 r. 13 spotkań konsultacyjnych, 5 miało charakter ogólny, natomiast 8 było dedykowanych określonej problematyce lub adresowanych do określonych środowisk. Harmonogram tych spotkań, w których uczestniczyły łącznie 232 osoby, prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Harmonogram spotkań konsultacyjnych

Lp.	Data spotkania	Charakter spotkania (ogólne/środowiskowe)	Miejsce spotkania	Liczba uczestników
1.	12 sierpnia 2020 r. 14 sierpnia 2020 r. 20 sierpnia 2020 r. 24 sierpnia 2020 r. 28 sierpnia 2020 r.	spotkanie ogólne	Toruń	124
2.	19 sierpnia 2020 r.	spotkanie środowiskowe – organizacje pozarządowe	Toruń	12
3.	26 sierpnia 2020 r.	spotkanie środowiskowe – Sejmik Gospodarczy Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Bydgoszcz	14
4.	27 sierpnia 2020 r.	spotkanie środowiskowe – Radni Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Toruń	11
5.	31 sierpnia 2020 r.	spotkanie środowiskowe – Kujawsko-Pomorska Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego	Toruń	10
6.	31 sierpnia 2020 r.	spotkanie środowiskowe – sektor rolniczy	Bydgoszcz	7
7.	2 września 2020 r.	spotkanie środowiskowe – Stowarzyszenie Radnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego	Toruń	12
8.	2 września 2020 r.	spotkanie środowiskowe – miasta prezydenckie (5 największych miast w województwie - Bydgoszcz, Toruń, Włocławek, Grudziądz, Inowrocław)	Toruń	20
9.	3 września 2020 r.	spotkanie środowiskowe – gminy miejskie i otaczające je gminy wiejskie (tzw. gminy „obwarzankowe”)	Toruń	22
Razem				232

Źródło: Opracowanie własne.

Podczas ww. spotkań najczęściej podejmowanymi w dyskusji tematami były:

a) sprawy społeczne

- konieczność zmian w edukacji (słabe przygotowanie zawodowe nauczycieli, przestarzałe programy nauczania, stypendia dla uczniów i studentów, pedagog w każdej szkole),
- potrzeba eksponowania potrzeb osób starszych (opieka nad seniorami, niedostosowanie infrastruktury, wykluczenie osób starszych, mobilny ośrodek zdrowia) oraz wykorzystanie ich wiedzy i potencjału na rynku pracy),
- ochrona zdrowia (finansowanie szpitali powiatowych, uwypuklenie w *Strategii* tematu profilaktyki, zbyt mała liczba kadry medycznej),
- problemy w funkcjonowaniu organizacji pozarządowych (prawne, finansowe, lokalowe),
- poprawa funkcjonowania transportu publicznego w niektórych częściach województwa (utrudniona mobilność),

- kontynuacja działań na rzecz kształtowania tożsamości regionalnej,
 - potrzeba poprawy niskiego poziomu kapitału społecznego mieszkańców województwa,
- b) sprawy gospodarcze
- wykorzystanie istniejących terenów inwestycyjnych (zamiast tworzenia nowych),
 - rozwój gospodarczy regionu (wspieranie instytucji otoczenia biznesu i przedsiębiorczości akademickiej, przemysły kreatywne – przyszłość gospodarki, przyjazd pracowników z zagranicy i ich integracja społeczna),
 - poprawa rozwoju społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich (promowanie lokalnych wytwórców, targowisk, kreowanie lokalnych liderów rozwoju społecznego, regulacja zagospodarowania przestrzennego na obszarach wiejskich, dalszy rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej),
 - zapobieganie odpływowi absolwentów studiów inżynierskich z rynku pracy województwa, stworzenie silnego wizerunku województwa pod względem konkurencyjności uczelni regionalnych – przeciwdziałanie modelowi przepływowemu,
 - utworzenie regionalnej politechniki,
 - potrzeba integracji pracodawców z uczelniami poprzez zapoznanie absolwentów ze specyfiką pracy,
 - wsparcie szkolnictwa zawodowego (pomoc szkołom w organizowaniu praktyk zawodowych, kształcenie dualne w szkołach zawodowych, wsparcie finansowe szkół),
 - podniesienie znaczenia doradztwa zawodowego w szkołach,
 - uzupełnienie dokumentu *Strategii* o Bydgoski Klaster Przemysłowy,
 - integracja ekosystemów innowacji jako innowacji łączonych z nauką i biznesem,
- c) sprawy związane z infrastrukturą, zagospodarowaniem i stanem przestrzeni
- poprawa spójności wewnętrznej województwa i jego dostępności zewnętrznej (przebudowa i modernizacja dróg, budowa obwodnic, budowa przepraw przez rzeki, przywrócenie ruchu pasażerskiego na liniach kolejowych, zmiana przebiegu linii kolejowych budowanych w ramach CPK, nowe linie kolejowe, wykluczenie komunikacyjne niektórych części województwa, budowa tramwaju regionalnego między Bydgoszczą i Toruniem),
 - uzupełnienie dokumentu *Strategii* o np. Rezerwat Biosfery „Bory Tucholskie”, UNESCO w Toruniu, PPP, Centrum Nauki w Inowrocławiu, dorobek kulturowy w zakresie filmu, imprezy kulturalne np. Camerimage, budowę spalarni śmieci we Włocławku i w Grudziądzu,
 - energetyka odnawialna i kaskadyzacja Wisły (zielona energia, retencja wody, przeciwdziałanie skutkom suszy),
- d) sprawy związane z zarządzaniem i rozwojem regionu
- kształt polityki terytorialnej w nowym okresie programowania,
 - problemy związane z funkcjonowaniem tzw. „gmin obwarzankowych”,
 - delimitacja obszarów problemowych OSI w ujęciu rządowym i regionalnym,
 - spójność strategii gminnych ze strategią rozwoju województwa,
 - projekty zgłoszone przez Samorząd Województwa w ramach Krajowego Planu Odbudowy,
 - konfrontacja modelu rozwoju województwa (polaryzacyjno-dyfuzyjny i zrównoważony).

Pośrednie formy konsultacji

Konsultacje społeczne przeprowadzone były również w sposób pośredni, tj. poprzez strony internetowe www.kujawsko-pomorskie.pl (zakładka: Rozwój regionalny/Planowanie strategiczne i przestrzenne/Konsultacje projektu Strategii 2030) i www.bip.kujawsko-pomorskie.pl (zakładka: Planowanie Strategiczne/Strategia 2030 – projekt/Konsultacje projektu Strategii 2030), na których zamieszczony został do pobrania specjalnie przygotowany do konsultacji formularz zgłaszania uwag, wniosków i opinii do projektu dokumentu (wzór formularza stanowi załącznik do niniejszego Sprawozdania).

Wypełnione formularze można było wysłać elektronicznie na adres strategia@kujawsko-pomorskie.pl, przesać pocztą tradycyjną lub złożyć w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Przyjmowane były również postulaty składane w formie pisma (nie na formularzu). Uwagi, wnioski i opinie można było również złożyć ustnie do protokołu w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego, przy Placu Teatralnym 2 w Toruniu.

Konsultacje społeczne stanowiły możliwość przekazania uwag przez partnerów społecznych, gospodarczych i samorządowych. Swoje wnioski do projektu *Strategii* zgłosiło 107 wnioskodawców, którzy przekazali łącznie 763 uwagi. Wśród zgłaszających uwagi, wnioski i opinie do projektu *Strategii* wyróżniono podmioty (92), osoby publiczne (4), a także osoby prywatne (11). Wśród zgłaszających uwagi przeważającą część stanowili wnioskodawcy związani z jednostkami samorządu terytorialnego, tj. 51 podmiotów i 4 osoby publiczne. Wśród nich wyróżnić można 39 podmiotów i 1 osobę publiczną, którzy reprezentowali 38 samorządów gminnych, 7 podmiotów reprezentujących starostwa powiatowe, 3 podmioty reprezentujące urzędy marszałkowskie województw ościennych, 3 osoby publiczne związane z samorządem województwa kujawsko-pomorskiego, a także 2 związki jednostek samorządu terytorialnego. Łącznie wnioskodawcy ci stanowili 51 różnych jednostek i związków jednostek samorządu terytorialnego i złożyli łącznie 376 uwag. Wnioskodawcy związani z samorządami gminnymi przestali 301, z samorządami powiatowymi 25, z samorządami wojewódzkimi 28, a ze związkami jednostek samorządu terytorialnego 22 wnioski.

Wśród wnioskodawców wyróżniono 5 podmiotów reprezentujących uczelnie wyższe regionu (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. Jana i Jędrzeja Śniadeckich w Bydgoszczy, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy, Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy). Łącznie podmioty te złożyły 96 uwag (niestety uwagi UKW nie mogły być rozpatrzone, bowiem nie odnosiły się do projektu *Strategii*, tylko do Założeń *Strategii* z maja bieżącego roku).

Tabela 2. Jednostki i związki jednostek samorządu terytorialnego, które złożyły uwagi do projektu *Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+*

Samorządy gminne	38	w. Aleksandrów Kujawski, w. Brodnica, Brześć Kujawski, Brzozie, Bydgoszcz, Cekcyn, m. Chełmno, w. Chełmno, w. Chełmża, Czernikowo, Gniewkowo, Gostycyn, m. Grudziądz, w. Grudziądz, m. Inowrocław, w. Inowrocław, Koronowo, m. Kowal, m. Lipno, Lubanie, Lubicz, Nowe, Obrowo, Orchowo (woj. wielkopolskie), Radzyń Chełmiński, Rogowo (pow. rypiński), Ryńsk, Sępólno Krajeńskie, Sicienko, Solec Kujawski, Sośno, Strzelno, Toruń, Wielgie, Więcbork, m. Włocławek, w. Włocławek, Żnin
Samorządy powiatowe	7	Powiaty: aleksandrowski, chełmiński, inowrocławski, mogileński, nakielski, sępoleński, świecki
Województwa	4	Województwa: mazowieckie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie, kujawsko-pomorskie
Związki/stowarzyszenia/korporacje samorządowe	2	Konwent Wójtów Województwa Kujawsko-Pomorskiego Stowarzyszenie Metropolia Bydgoszcz

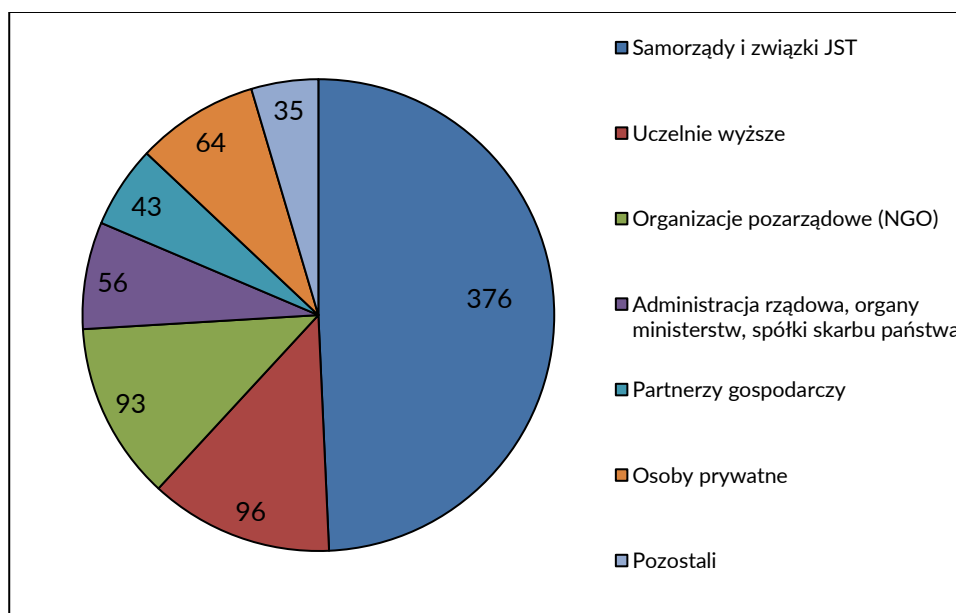
Istotnymi partnerami społecznymi biorącymi udział w konsultacjach były organizacje pozarządowe pożytku publicznego – 15 podmiotów (Fundacja Kaktus, Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Polski Klub Ekologiczny Okręg Pomorsko-Kujawski w Toruniu, Mogileńskie Stowarzyszenie Sympatyków Kolei, Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Stowarzyszenie na rzecz rozwoju transportu publicznego w Koronowie, Stowarzyszenie Dzieciom i Młodzieży „Wędką” im. każdego Człowieka, Stowarzyszenie Toruński Klub Miłośników Komunikacji Miejskiej, Stowarzyszenie Radnych Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Fundacja Rzemieślnik w Inowrocławiu, Wojewódzki Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Bydgoszczy, Kujawskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Handlowców w Inowrocławiu, Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Toruniu,

Bydgoskie Forum Ekologiczne Koło Łowieckie nr 3 „Leśnik”, Regionalna Sieć Ośrodka Wsparcia Ekonomii Społecznej (OWES) zrzeszająca Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Kobiet „GINEKA”, Europejskie Centrum Współpracy Młodzieży w partnerstwie ze stowarzyszeniem „Tilia”, Stowarzyszenie Kujawsko-Pomorski Ośrodek Wsparcia Inicjatyw Pozarządowych „TŁOK” oraz Fundacja „Ekspert-Kujawy” w partnerstwie z Wyższą Szkołą Gospodarki w Bydgoszczy. Podmioty związane z organizacjami pozarządowymi złożyły łącznie 93 uwagi.

Na szeroką kategorię partnerów gospodarczych zrzeszających różne środowiska przedsiębiorców i zgłaszających uwagi do projektu złożyło się 6 podmiotów (Kujawsko-Pomorska Izba Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Bydgoszczy, Związek Pracodawców "Pracodawcy Pomorza i Kujaw", Bydgoski Klaster Przemysłowy, Nadwiślański Związek Pracodawców „Lewiatan”, Cech Rzemiosł Różnych w Inowrocławiu, Pomorska Specjalna Strefa Ekonomiczna Sp. z o.o.). Wymienieni wnioskodawcy złożyli 43 uwagi.

Szczególnie ważnymi partnerami w konsultacjach społecznych były organy administracji rządowej w postaci ministerstw i ich urzędów oraz spółki skarbu państwa. Wskazać należy tu Polskie Koleje Państwowe Polskie Linie Kolejowe S.A., Ministerstwo Infrastruktury, Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Bydgoszczy, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Toruniu, a także Kuratorium Oświaty w Bydgoszczy Delegatura w Toruniu. 5 wymienionych wnioskodawców złożyło 56 uwag. W spotkaniach konsultacyjnych udział brał również Kujawsko-Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Minikowie jako przedstawicielstwo Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Pozostałe podmioty (10) przesyłały łącznie 35 wniosków.

Rysunek 1. Struktura przekazanych uwag do projektu Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do 2030 roku – Strategia Przyspieszenia 2030+

Ponadto projekt *Strategii* (w odpowiedzi na pisma z prośbą o wydanie opinii) uzyskał pozytywną opinię Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego oraz Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Kujawsko-Pomorskiego, chociaż każde z tych gremiów zgłosiło jeszcze swoje uwagi do dokumentu na formularzu. Dodatkowo w dniu 25 września 2020 r. na posiedzeniu Zespołu do Spraw Infrastruktury, Rozwoju Lokalnego, Polityki Regionalnej oraz Środowiska KWRiST, który został upoważniony do wydania opinii wiążącej, projekt *Strategii* również został pozytywnie zaopiniowany.

Reasumując, łączna liczba wniosków złożona przez podmioty wyniosła 680. Osoby publiczne skierowały 19, a osoby prywatne 64 uwagi. Spośród 107 wnioskodawców, 3 skorzystało z możliwości złożenia uwag w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego (Urząd Marszałkowski Województwa

Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie - Departament Polityki Regionalnej, Ministerstwo Infrastruktury, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie).

Spośród otrzymanych wniosków w całości lub częściowo uwzględniono 338, a nie uwzględniono 425. Wśród wniosków nieuwzględnionych, znaczną część stanowiły wnioski dotyczące wprowadzenia zagadnień już obecnych w projekcie (wnioski były więc bezpodstawne; takich wniosków było około 70). Podobna była liczba zgłoszeń, które de facto nie formułowały konkretnego oczekiwania wobec projektu *Strategii*, były swoistymi komentarzami do treści zawartych w dokumencie, a dodatkowo kilkadziesiąt wniosków nie odnosiło się w ogóle do dokumentu *Strategii*, a komentowały lub stanowiły postulaty do procesu prowadzenia polityki rozwoju województwa. Około 40 wniosków zostało skierowanych do Założeń *Strategii* z maja bieżącego roku, a więc formalnie nie mogły być one rozpatrzone jako wnioski do konsultowanego projektu *Strategii*. Nie uwzględniono także wniosków, które miały stricte lokalny charakter (około 30) – dotyczyły działań (najczęściej inwestycji) istotnych w skali danej gminy lub kilku sąsiednich gmin. Dlatego też, choć łączna liczba wniosków, które nie zostały uwzględnione może się wydawać bardzo duża, poprawnie sformułowane wnioski merytoryczne, które nie zostały uwzględnione ze względu na odmienną od proponowanej koncepcję lub instrumenty rozwoju województwa – nie są zbyt liczne i stanowią tylko część ogółu nieuwzględnionych wniosków (znacznie poniżej 200).

Tabelaryczne zestawienie wszystkich uwag, wniosków i opinii stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Sprawozdania.

Ogólna charakterystyka uwag i opinii z konsultacji społecznych

W okresie konsultacji projektu *Strategii* zostało sformułowanych kilkaset uwag, wniosków i opinii, w tym propozycji zmian w opracowanym projekcie *Strategii*. Uczestnikami procesu konsultacji były środowiska samorządowe obejmujące podmioty i osoby publiczne, gospodarcze, naukowe, organizacje pozarządowe oraz osoby prywatne. Spotkania konsultacyjne stanowiły istotne uzupełnienie merytoryczne uwag składanych w wersji pisemnej.

Zakres formułowanych wniosków, postulatów był szeroki i obejmował w największym stopniu problemy związane z kluczowymi kierunkami obsługi transportowej województwa oraz jego dostępnością zewnętrzną. Na przykład poruszano kwestie związane z drogami S10 i S5, budową obwodnic w ciągu dróg krajowych nr 15 i 25, a także modernizacji linii kolejowych. Postulowano przywrócenie ruchu pasażerskiego na linii 281 na odc. Nakło n. Notecią – Chojnice oraz linii 27 na odcinku (Toruń – Lipno – Skępe – granica województwa). Podnoszono kwestie przywrócenia połączeń linii nr 356 (Bydgoszcz Główna – Kcynia – granica województwa), a także przebudowy drogi krajowej nr 80. Poruszano również problemy związane z obciążeniem transportowym dróg, tj. występującą kongestią transportową. Szczególnie istotnym, często poruszonym problemem okazała się dostępność komunikacyjna powiatów sępoleńskiego, włocławskiego i lipnowskiego. Nawiązywano do możliwości realizacji modelu transportowego 60/90 zakładającego dojazd do stolic województwa z miast powiatowych w 60 minut, a także z dowolnych miejscowości w 90 minut. Podkreślano potrzebę podjęcia prac na rzecz trasowania a docelowo realizacji nowych odcinków linii kolejowych – z Chełmna w kierunku Unistawia, z Kowalewa-Pomorskiego w kierunku Rypina oraz z Bydgoszczy przez Koronowo do Tucholi oraz w kierunku Więcborka i Sępólna Krajeńskiego. Podkreślono również wpływ pandemii covid-19 na zakres i częstość realizowanych połączeń transportu zbiorowego.

Poruszano także problematykę związaną z realizacją projektów kluczowych, w tym zwłaszcza dużych inwestycji infrastrukturalnych: „tramwaju metropolitalnego”, przeprawy mostowej w rejonie Solec Kujawski – Czarnowo, budowy Węzła Logistycznego Bydgoszcz składającego się platformy kolejowo – drogowej w Emilianowie oraz portu przeładunkowego na Wiśle. Nawiązano także do dynamicznie zachodzących zmian klimatycznych i w związku z tym konieczności kaskadyzacji Dolnej Wisły, a także szczególnie priorytetowej inwestycji: budowy stopnia wodnego Siarzewo. Duże zainteresowanie wzbudziła również lokalizacja i ocena potencjałów planowanego Centralnego Parku Inwestycyjnego w Dźwierznie, a także konfrontacja z dotychczas posiadanymi już strefami gospodarczymi, zwłaszcza największymi – Brzeską Strefą Gospodarczą i Bydgoskim Parkiem Przemysłowo-Technologicznym.

Poruszany był wątek skażenia terenu po zakładach Zachem w Bydgoszczy. Zaproponowano także nowe inwestycje takie jak port rzeczny we Włocławku, most we Włocławku, czy też drugi most na Wiśle w Fordonie.

Duże zainteresowanie budziły założenia polityki terytorialnej w perspektywie finansowej 2021-2027. Odnoszono się do przyszłej formy współpracy samorządów, jej zasięgu i charakteru w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Szczególne zainteresowanie wzbudzały zagadnienia związane z wyznaczeniem zasięgu terytorialnego miejskich obszarów funkcjonalnych miast wojewódzkich. Poruszane były również zagadnienia współpracy w ramach obszarów funkcjonalnych miast średnich. Odnoszono się również do prezentowanego *Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030*, a szczególnie (poza polityką terytorialną) do przedstawionych w ramach niego kluczowych elementów budujących potencjał ponadregionalny i przewagi konkurencyjne województwa. Zainteresowanie wzbudziły również zapisy dotyczące zaproponowanego kierunku rozwoju „*Zmiany podziału administracyjnego na poziomie gmin w celu optymalizacji realizacji zadań własnych samorządów lokalnych oraz wzmocnienia potencjału rozwojowego obszarów lokalnych*” w ramach celu operacyjnego „*Współpraca dla rozwoju regionu*”, który dotyczy funkcjonowania, zarządzania i finansowania par gmin tzw. „obwarzankowych”, tj. miejskich i wiejskich mających siedziby w tym samym mieście. Już w trakcie trwania konsultacji podjęto decyzję (zgodną z oczekiwaniami wszystkich wypowiadających się w tej sprawie samorządów) o rezygnacji z podtrzymywania tego kierunku w finalnej wersji *Strategii*.

Uwagi dotyczyły także spraw związanych z rynkiem pracy, niedoborem kadry inżynierskiej oraz medycznej. Konieczne staje się wspieranie regionalnych uczelni oraz stworzenie silnego wizerunku konkurencyjnego województwa jako przyciągającego studentów. Podkreślić należy bardzo duże zaangażowanie szkół wyższych w dyskusje dotyczące rozwoju województwa i deklarowaną świadomość konieczności i wolę realizacji procesów zmian w zakresie charakteru kształcenia. Środowiska gospodarcze biorące udział w konsultacjach podkreślały z kolei dobre perspektywy współpracy z uczelniami z terenu województwa w zakresie kształcenia kadr i badań mających na celu wdrożenia nowych rozwiązań. Podnoszono również kwestie statusu Uczelni Badawczej i korzystne perspektywy z tego faktu wynikające.

Odnoszono się również do rolnictwa, przetwórstwa i obszarów wiejskich województwa kujawsko-pomorskiego. Uczestnicy konsultacji zgodnie podzielali pogląd o bardzo dużym potencjale rolno-spożywczym województwa i jako właściwe oceniali jego postrzeganie w kategoriach jednego z najważniejszych potencjałów. Podkreślono konieczność budowania postaw konsumenckich wśród mieszkańców województwa w ramach rozwoju zrównoważonego. Zaakcentowano także potrzebę wdrażania rozwoju zrównoważonego na obszarach chronionych, ich przydatności gospodarczej i walorów środowiskowych.

Istotny oddźwięk mają także zachodzące przemiany demograficzne definiujące potrzeby zmian w polityce senioralnej. W związku z tym zauważa się problematykę formy, w jakiej należy dotrzeć do osób samotnych i wykluczonych, a także funkcjonowania dziennych domów pobytu, podnoszono również zaakcentowanie wszelkich zagadnień związanych z opieką senioralną i aktywizacją ludności starszej w dokumencie. Za bardzo istotne zagadnienie uznano dostępność opieki zdrowotnej dla ludności starszej.

Uzyskane w toku konsultacji uwagi i wnioski w zdecydowanej większości miały wydźwięk pozytywny oraz charakter uzupełniający wobec już proponowanych rozwiązań. Nie negowano idei przyspieszenia rozwoju województwa, jak też fundamentalnych założeń tego przyspieszenia. Duże zainteresowanie tworzeniem najważniejszego dokumentu programowego w województwie, świadczy o dobrze rozwiniętych postawach obywatelskich oraz świadomości oddziaływania społeczeństwa na kształt dokumentów programowych. Podkreślić należy, że bardzo wielu uczestników konsultacji angażowało się w dyskusje i formułowanie wniosków z dużo większym zaangażowaniem, niż wynikałoby to tylko z reprezentowania interesów swojej instytucji lub środowiska.

Sposób uwzględnienia wyników konsultacji w projekcie Strategii rozwoju województwa

W wyniku przeprowadzonych konsultacji, do ostatecznej wersji dokumentu *Strategii* zostanie wprowadzonych szereg zmian i uzupełnień, bezpośrednio wynikających ze złożonych pisemnie lub w trakcie spotkań wniosków, uwag i opinii. Są to zarówno zmiany w zagadnieniach, które stanowią ustalenia *Strategii* (a więc konsultacje doprowadziły do zmian merytorycznych i uzupełnień projektu), jak i w tych, które tymi ustaleniami nie są. Zmiany te można pogrupować w kilka kategorii:

- poszerzenie charakterystyki idei przyspieszenia oraz charakterystyk celów głównych – mające na celu wyjaśnienie logiki lub celowości niektórych założeń *Strategii*,
- dodanie nowych elementów w Modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2030,
- dodanie nowych projektów kluczowych oraz poszerzenie zakresu lub uszczegółowienie niektórych projektów już wcześniej proponowanych,
- zwiększenie liczby programów i polityk rozwoju (dokumentów operacyjnych, za pomocą których realizowane będą ustalenia *Strategii*),
- poszerzenie zakresu kierunków – poprzez zmiany w opisach dotyczących zakresów objętych nimi działań,
- zmiany założeń polityki terytorialnej na poziomie (I) dotyczącym ośrodków stołecznych i ich OF; w szczególności odejście od bezwzględnego założenia realizacji instrumentu ZIT na tym poziomie i dopuszczenie stosowania innych instrumentów stymulowania rozwoju,
- zmiany o charakterze redakcyjnym i technicznym oraz sprostowania dostrzeżonych błędów.

Odnosząc się do tzw. „drzewa ustaleń”, czyli skonkretyzowanego zapisu ustaleń za pomocą celów i kierunków, podkreślić należy, że w wyniku konsultacji nie dojdzie do żadnych zmian merytorycznych na poziomie celu nadrzędnego, celów głównych i celów operacyjnych (w tym ostatnim przypadku nastąpi korekta nazewnictwa niektórych celów – dla uspoźnienia nazewnictwa stosowanego w różnych częściach *Strategii*). Natomiast zakres zmian na poziomie kierunków będzie bardzo nieznaczny i dotyczyć będzie zaledwie pojedynczych, usuwanych lub dodawanych kierunków, z ponad 200 kierunków ogółem.

Załączniki

1. Tabela uwag, wniosków i opinii zgłoszonych podczas konsultacji społecznych.
2. Wzór formularza do składania uwag, wniosków i opinii w ramach konsultacji społecznych.
3. Ogłoszenie prasowe o konsultacjach społecznych.